

Scenariusz zajęć – szkoła podstawowa

Temat – Jak zachowywać się w czasie powodzi

Cel zajęć – Zapoznanie uczniów z definicją powodzi, samym zjawiskiem oraz podstawowymi pojęciami z zakresu bezpieczeństwa powodziowego. Przedstawienie obszaru zagrożenia powodziowego stwarzanego przez Odrę. Nabycie wiedzy na temat prewencji powodziowej, a także zasad postępowania w trakcie i po uderzeniu żywiołu. Zaznajomienie uczestników lekcji z sygnałami alarmowymi oraz służbami zajmującymi się ochroną przeciwpowodziową.

Poziom edukacyjny – klasa 4 – 8 szkoły podstawowej

Czas trwania – 45 min

Metody – Wykład oraz praca w grupach zakończona wspólną dyskusją.

Materiały – Prezentacja multimedialna, karteczki przeznaczone do pracy w grupach, wydrukowane plansze reprezentujące zachowania przed, po i w trakcie powodzi, masa klejąca, klej lub taśma do naklejania karteczek na plansze.

Efekty kształcenia – Uczeń po przeprowadzonych zajęciach:

- ma świadomość zagrożenia powodziowego w dorzeczu Odry, ze szczególnym uwzględnieniem Regionu Wodnego Środkowej Odry;
- rozumie przyczyny i skutki powodzi;
- wie, jakie działania profilaktyczne należy podjąć, by zapobiegać stratom powodziowym, a także zna reguły postępowania w trakcie i po powodzi;
- zna numery, sygnały i kolory alarmowe;
- zna instytucje i służby zajmujące się ochroną przeciwpowodziową.

Lp.	Etap	Treść	Czas	Uwagi organizacyjne
1.	Wprowadzenie	Zapoznanie uczniów z tematem i przebiegiem zajęć	2 min	Poinformowanie uczniów, że zajęcia będą obejmowały krótkie wprowadzenie do zajęć, wykład oparty o prezentację multimedialną oraz warsztat (pracę w grupach i wspólne omówienie efektów pracy).
2.	Wykład	Zagrożenie powodziowe na dorzeczu Odry, że szczególnym wskazaniem na Region Wodny Środkowej Odry, przyczyny powodzi, strategię ograniczania strat, Rodzinny Plan Powodziowy.	10 min	Prezentacja uzupełniająca znajduje się w plikach uzupełniających w formacie PDF oraz PPT.
3.	Warsztat (praca w grupach)	Metody ograniczania skutków powodzi przed, w trakcie i po.	15 min	<p>Omówienie zadania i rozdanie materiałów edukacyjnych: kopert z jednokowymi zestawami karteczek, trzech plansz (reprezentujących fazy: przed, w trakcie i po powodzi), oraz masy, taśmy lub kleju do naklejania karteczek. Zadanie polega na:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Posegregowaniu karteczek z koperty, opisujących sposoby ograniczania skutków powodzi w różnych jej etapach. 2. Naklejeniu karteczek na odpowiednich planszach. 3. Prowadzący może wchodzić w polemikę z uczestnikami i starać się nakierować dzieci na prawidłowe odpowiedzi, działając na ich wyobraźnię czy odwołując się do studiów przypadku. 4. Praca w zespołach odbywa się z zachowaniem limitu czasowego – koordynator przerywa pracę po upływie 15 min. Następnie wybiera jedną grupę (opcjonalnie grupa może się zgłosić sama w ramach inicjatywy), która będzie prezentowała wyniki pracy na forum klasy.
4.	Omówienie wyników pracy warsztatowej - dyskusja	Metody ograniczania skutków powodzi przed, w trakcie i po (cd.)	15 min	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prezentacja efektów pracy przez wybraną grupę. 2. Po omówieniu i uzasadnieniu umiejscowienia wszystkich naklejonych karteczek na planszach, prowadzący zwraca się do pozostałych grup, by skorygowały wyboru i ewentualnie uzupełniły o kolejne hasła (brakujące).

				3. Nauczyciel podsumowuje zadanie na uzupełnionej wspólnie planszy (ewentualnie ma przygotowany slajd z prawidłowymi odpowiedziami).
5.	Zadanie pracy domowej	Rodzinny Plan Powodziowy	3 min	<p>Prowadzący rozdaje ulotkę z Rodzinnym Planem Powodziowym (w załączniku plik PDF) i poleca na zadanie domowe opracowanie indywidualnego rodzinnego planu przez uczniów wspólnie z rodzicami.</p> <p>Uwaga: Sposób opracowania Planu jest szczegółowo opisany na ulotce, ale problem może stanowić zdobycie przez rodziców informacji na temat zasad działania lokalnego planu reagowania (dróg i miejsc ewakuacji, sygnałów alarmowych obowiązujących w danej miejscowości, numerów alarmowych itp.). Takie dane należy dołączyć do ulotki z RPP lub zorganizować wcześniej w szkole spotkanie z przedstawicielem gminnego lub miejskiego centrum zarządzania kryzysowego.</p>

Materiały dla prowadzącego:

1. Prezentacja w wersji PPT oraz PDF.
2. Zestaw zagadnień do naniesienia na karteczki (na stronach 5 i 6) oraz projekty plansz do samodzielnego wydruku (odrębne pliki PDF). Sugerowane zbiory haseł można poszerzyć, proponuje się jednak przygotować po maksymalnie 10 karteczek z prawidłowymi zachowaniami dla każdego stadium powodzi (na każdą z trzech plansz).
3. Ulotka Rodzinny Plan Powodziowym (plik PDF).

KARTECZKI DO KOPERTY

Faza prewencji – przed powodzią

1. Poznanie zagrożenia powodziowego dla swojego domu (sprawdzenie, czy nasz dom może zostać zalany w czasie powodzi i jak głęboka może być woda wokół niego);
2. Poznanie sygnałów alarmowych oraz dróg, którymi należy się ewakuować w razie powodzi oraz miejsc ewakuacji (dokąd mamy się ewakuować);
3. Przygotowanie domu do powodzi (wykonanie specjalnych zabezpieczeń na okna, drzwi, kanalizację, które są zakładane, gdy zostanie ogłoszony alarm powodziowy);
4. Urządzenie domu w taki sposób, żeby cenne przedmioty (wyposażenie domu) były od początku umieszczone na górnych piętrach, aby w razie powodzi nie zostały zalane;
5. Opracowanie Rodzinnego Planu Powodziowego – ustalenie tego co musimy zabrać ze sobą w razie ewakuacji, gdzie będzie nasze miejsce kontaktowe, jak zabezpieczyć dom przed jego opuszczeniem, którymi drogami i gdzie będziemy się ewakuowali, co zrobić ze zwierzętami i samochodem oraz z maszynami;
6. Ubezpieczenie domu i wyposażenia na wypadek powodzi;
7. Dbanie, by wody deszczowe miały dobry odpływ z okolicy domu, a rowy wzdłuż dróg i rowy melioracyjne oraz przepusty były zadbane (oczyszczone ze śmieci i chwastów, odmulone).

Faza – w czasie powodzi

1. Słuchanie komunikatów i postępowanie zgodnie z zaleceniami służb i władz lokalnych;
2. Postępowanie zgodnie z opracowanym Rodzinnym Planem Ewakuacji;
3. Wyłączenie instalacji elektrycznej i gazowej;
4. Zabezpieczenie okien i drzwi oraz kanalizacji;
5. Odprowadzenie w bezpieczne miejsce lub uwolnienie z uwięzi zwierząt gospodarskich;
6. Przeniesienie wartościowych rzeczy na wyższe kondygnacje;
7. Wywiezienie w bezpieczne miejsce pojazdów i maszyn;
8. Przeniesienie w bezpieczne miejsce substancji szkodliwych (środków chemicznych, farb, nawozów sztucznych, olejów itp.);
9. Ewakuowanie się do zaplanowanego miejsca lub na miejsce położone wyżej, gdy nie wiemy, gdzie się ewakuować;
10. Zachowanie zasad bezpieczeństwa: nie wjeżdżanie ani nie wchodzenie na tereny zalane wodą, szczególnie gdy woda płynie wartko lub znajdujemy się w nieznanym terenie. (może nas porwać nurt lub woda może się okazać głęboka)

Faza – po powodzi

1. Zachowanie zasad higieny: unikać kontaktu z wodami powodziowymi (są skażone chemicznie i bakteriologicznie), nie spożywać żywności, która miała kontakt z wodą powodziową (nawet konserw), pić tylko wodę butelkowaną lub przegotowaną, poddać się szczepieniom ochronnym;
2. Sprawdzenie (przed powrotem do domu po powodzi) stanu technicznego – upewnienie się, że nie grozi jego zawalenie;
3. Sprawdzenie, czy wyłączone są instalacje elektryczne i gazowe, włączanie ich dopiero, gdy sprawdzi ich stan specjalista;
4. Sporządzenie dokumentacji fotograficznej i opisowej zniszczeń po powodzi (dla zakładu ubezpieczeniowego i dla uzyskania pomocy od państwa);
5. Odkazanie domu (ścian, podłóg) i wszystkich przedmiotów po ich oczyszczeniu z brudu (wszystkie przedmioty, które miały kontakt z wodami powodziowymi są skażone bakteriologicznie);
6. Osuszenie budynku – nie można przystąpić do remontu domu i malowania ścian przed ich dokładnym osuszeniem;
7. Odgrzybienie wszystkich powierzchni specjalnymi preparatami – jeśli tego nie zrobimy rozwiną się na nich chorobotwórcze grzyby i pleśnie (powodują astmę, raka, alergie);
8. Zapewnienie pomocy psychologicznej, szczególnie dzieciom taka pomoc jest potrzebna.